

2022 metų
spalio 6 d.

Nr. 22 (1272)

Kaina - 2,00 Eur

ISSN 1392-2092

33-iejį leidimo metų

www.zpasaulis.lt

žaliasis PASAUŠIS

LAIKRAŠTIS NEPAMIRŠTANTIEMS ATEITIES

The green world • Die grüne Welt • Le monde vert • El n

Gamtos oazė Panevėžyje

Daiva MULEVIČIENĖ
Panevėžio gamtos mokyklos vadovė

Važiuojant iš Panevėžio į Pažuvį, baigiantis miestui, kalia dvielij degalinis ir parvahuotės dėmesį atkreipia paslaptinga žalumos oazė. Pasidairius atidžiau, išvysti dvi informacines lentas. Viena skelbia, kad čia yra „Advokato Česlovo Petraškevičiaus vilos pastatų kompleksas“, kita nukreipia į „Jaunųjų gamtininkų zoosodą“. O iš tikrųjų, žalumos apsuptyje, tarpukariu

Panevėžio gamtos mokykla: nuo Gamtininkų stoties iki Gamtos mokyklos stovytoje vietoje yra įsikūrusi Panevėžio gamtos mokykla.

Panevėžio gamtos mokyklos istorija prasideda 1966 metų rugšio 1 dieną, kai buvo įsteigta Jaunųjų gamtininkų stotis.

Nukelta į 5 p.

DIEVOS.

Vaikščiojant po Laimučio Januškevičiaus sukurtą augalų kolekcijų dendrariumą, kuris išsiplekęs gražioje kalvelėje, pagalvojau, jog tai galėtų būti planetos Žemės žilavris pavasario simbolis. Dailiai įvairiausioms medžioms ir gelėms iškaišytas simbolis. Ir tas simbolis yra Baltiškių kalme (Nemunaičio seniūnija, Alytaus r.), greta kelio Kaniūkai-Einovai-Nemunaitis. Informacijos analiuse nurodoma, jog kolekcijoje gausiausiai atstovaujamas šios lelimos kiparisiniai (143 rūšys ir lemėsio rango taksonai), pušiniai (92), erikėtiniai (145), saus-

Gyvenimas - medžiui apglėbti

Dendrologas dr. Laimutis JANUŠKEVIČIUS:
„Ne visus ateivius reikia naikinti...“

Augustas UKTVERIS

mediniai (39), alvyimediniai (62), kleviniai (38).

Vaikščiojant po Laimučio Januškevičiaus veldas ne vienas, tad iš daugelio girdėjau, jog čia

tiesiog rojus sukurtas. Gamtinis rojus. Baisma, jog surmedėjusių augalų kolekcija tėtelių sodyboje jau buvo kaupiama nuo 1978 metų. Tai ir tapo savotišku arborėtumo pamatu.

Nukelta į 6 p.

patalpos Gogolio gatvės (dabar – Smėlynės g.) 171-ajame name. Bet į naujus namus Jaunųjų gamtininkų stotis galėjo įsikelti tik po dvielij metų – 1968-aisiais, kai išsikraustė čia buvę Kūdikių namai. Iki to laiko gamtininkai dirbo ketvirtos vidurinės mokyklos patalpose, turėdami tik vieną darbo stalą. Tuomet direktorė lankė mokyklas ir siūlė kurti būrelius. Siekiant sudominti vaikus ir padėti naujai direktorei, Panevėžyje, buvusioje „Vaikų pasaulio“ parduotuvėje buvo įsteigta specializuota sekcija „Viskas jauniems technikas ir viskas jauniems gamtininkams“ bei specialus jaunųjų gamtininkų literatūros skyrius knygyne.

Pradžioje Jaunųjų gamtininkų stoties patalpose dirbo tik 4 darbuotojai, veikė 7 būreliai. Būrelių vadovai atėdavo iš miesto mokyklų. Naujai įsikūrusio Jaunųjų gamtininkų centro darbuotojai vyko mokytis į Kauno zoologijos muziejų, Vytėnų bandymų stotį. Įrenginėjant tuo laiku populiarius bandomuosius sklypus, siūks buvo atsiunčiamos iš Vilniaus apželdinimo tresto bei Latvijos.

Gausėjant Jaunųjų gamtininkų stotį lankančių vaikų būriui, didėjo ir būrelių pasiūla. Būrelių nariai atlikdavo mokslinius tyrimus ne tik Jaunųjų gamtininkų stoties teritorijoje, o ir organizuodavo išvykas į aplinkinius kaimus, sudarė gamtos paminklų sąrašus, rinko vaistažoles, žiemą veždavo maistą žvėreliams, sodino medelius, valė Žagienio ir Nevėžio upes. Būrelis aktyviausių mokinių tapo gamtininkais-instruktoriais ir talkino mokytojams. Žaliejai patruliai būdavo keliuose ir pamiškėse, stebėdami, kad prieš Naujuosius metus nebūtų kertamos eglės, o

paskelbimas atnešė pokyčių ne tik Lietuvai, bet ir Jaunųjų gamtininkų stočiai. 1991 metais, pradėję vadovauti Reginai Kliminskienei, Jaunųjų gamtininkų stotis pervadinta į Panevėžio jaunųjų gamtininkų centrą, atsirado įvairių naujovių. Buvo sparčiai pildoma Zoologinė kolekcija. 2004 metais atidaryta „Aiskaudos“ ligoninė,

Veiklos mokykloje mokiniams labai patinka, nes vyksta gamtinėje aplinkoje

kuriose buvo priimami, globojami ir gydomi sužeisti laukiniai gyvūnai. Pradėjo važiuoti mokinių ir darželinukų ekskursijos. Atsiradus galimybei dalyvauti tarptautiniuose projektuose, užsimezgė ryšiai su Švedijos aplinkosaugos specialistais. Išvykų metu buvo dalinamasi aplinkosauginio švietimo patirtimi. Sekmingai dalyvauta ir vietiniuose projektuose. Sukuriamas logotipas su meškėnu

ir medžio lapu (autorius – Kazys Kęstutis Šiaulytis), kuris naudojamas iki šių dienų. 2005 metais įstaiga vėl pakeitė pavadinimą ir tapo Panevėžio gamtos mokykla.

Kokia Panevėžio gamtos mokykla yra šiandien?

Visus metus mokykloje vyksta daugybė renginių, kuriuose aktyviai dalyvauja įvairių ugdymo įs-

tapo tarptautiniu. Buvo metų, kai konkurse dalyvavo per 1500 jaunųjų menininkų iš 12 pasaulio šalių. Kasmet kompetentingos komisijos, kurią sudaro dailininkai ir dailės pedagogai, atrinkti 100 geriausių darbų puošia ne tik mokyklos Žalioją galeriją, bet ir keliauja į parodas įvairiose miesto erdvėse.

Be įvairiausių renginių, mokykla atvykstantiems vaikams gali pasiūlyti per 20 edukacinių programų, dvi temines ekskursijas ir dvi Kultūros paso programas. Visos šios veiklos yra nukreiptos į aplinkosauginį švietimą ir ekologiškos gyvensenos mokymą. Vaikai, dalyvaujantys kūrinių parodose ir praktiniuose užsiėmimuose, ne tik ugdo ekologinės kultūros pradmenis, o ir atsiriboja nuo triukšmingos aplinkos bei užmezga pozityvų santykį su gamta. Veiklos mokykloje mokiniams labai patinka, nes vyksta gamtinėje aplinkoje, nes vyksta gamtinėje aplinkoje, nes vyksta gamtinėje aplinkoje, nes vyksta gamtinėje aplinkoje.

Panevėžio gamtos mokykloje įgyvendinamos 3 neformaliojo aplinkosauginio švietimo programos. Įvairiose ugdymo įstaigose veikia 24 būreliai, kuriuos lanko per 300 gamtą mylinčių vaikų iš viso miesto. Programos pritaikytos įvairaus amžiaus vaikams

Panevėžio gamtos mokykla

programos GLOBE dalis. Tyrimų rezultatai taip pat naudojami ruošiant mokinių pranešimus įvairioms gamtamokslinėms konferencijoms. Mokykla už aktyvų dalyvavimą 2021 m. pavasario ekologinių stebėjimų kampanijoje pelnė sertifikatai ir ženkleli.

Nuo 2009 metų mokyklos fasadą kasmet papuošia Žalioji vėliava. Jų Gamtos mokykla turi net 13. Tai yra sėkmingo dalyvavimo tarptautinėje Gamtosauginių mokyklų programoje rezultatas. Kartu su vėliava yra gaunamas ir Tarptautinis gamtosauginių mokyklų sertifikatas. Kasmetiniai įvertinimai rodo mokyklos indėlį į jaunų žmonių aplinkosauginį švietimą.

Panevėžio gamtos mokykla yra atvira visiems – ir organizuotoms grupėms, ir pavieniams lankytojams. Čia dažnai atvažiuoja šeimos su vaikais pasižiūrėti gyvūnelių. Mokykla didžiuojasi Zoologine kolekcija, kurią sudaro naminiai, egzotiniai bei domestikuoti gyvūnai. Gyvūneliai lankytojus džiugina ir lauke, ir vidaus patalpose. Lankytojai ypač nustemba, kai išgirsta žmogaus balsu kalbantį kranklį arba susipažįsta su pavojingiausiu žemės gyvūnu. Šiuo metu zoologinę kolekciją sudaro 50 rūšių gyvūnų.

Nukelta į 16 p.

kos, kad kitų metų derlius gausus būtų, stebėjo, kaip drevininkas Romas titnaginiu skiltuvu ir pinti mi kuria dūminę bitelėms raminti, kaip lipa į drevėtą pušį senoviniu virviniu įnagiu – geiniu. Romas moka sutarti su bitėmis, tad pastarosios nepyko, kai palipęs aukštai į pušį ir pasiekęs drevę švelniai atvėrė drevės angą ir atgnybė dalį

nio parko darbuotojos. Jos pasakojo ir rodė, kaip seniau grikius rovē, pjovė, rišo į pėdus ir statė į eiles, vadinamas „rikėmis“ – „kad vėjas prapūstų ir greičiau išdžiūtų“. Šventės dalyviai taip pat prisidėjo prie grikių rovimo talkos: vieni pjovė, kiti filmavo, o „Zeirios“ ansambliečiai grojo ir dainavo, kad linksmiau būtų

gu buvo matyti, kaip nuoširdžiai naujieji drevintinkai džiaugėsi Dzūkijos nacionalinio parko įteiktomis dovanomis, pažymėjimais bei galimybe parsivežti išskobtus avilius į savo sodybas.

Musteikos drevinės bitininkystės bitynas svarbus turizmo ir edukaciniu požiūriu. Jame lankytojai gali susipažinti su bitinin-

tės bitynas buvo atnaujintas, pritaikytas lankytojų patogumui, senoji tradicija ir papročiai įamžinti filme „Šių bitės“ bei aprašyti knygoje „Drevinė bitininkystė iš kartos į kartą“, lankytojams pasiūlytas turizmo

Finansuojama Europos Sąjungos

Gamtos oazė

Daiva MULEVIČIENĖ
Panevėžio gamtos mokyklos gidė

Panevėžyje

Panevėžio gamtos mokyklos poniai

Atkelta iš 5 p.

Ne mažiau įdomus lankytojams yra ir mokyklos pastatas – buvusio advokato Česlovo Petraškevičiaus vila. Šis statinys

yra unikalus medinės architektūros objektas.

Tai – vienintelis Lietuvoje aptiktas dviejų aukštų medinis pastatas su mezoninu ir bokšteliu, skaičiuojantis beveik devyiasdešimties metų istoriją. Norint supažindinti su šiuo architektūriniu ir istoriniu paveldu lankytojams yra organizuojamos ekskursijos.

Nuo pirmųjų įstaigos įsikūrimo dienų buvo rūpinamasi pavyzdiniu mokyklos aplinkos tvarkymu. Nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens mokyklos teritorijoje žydi gelės. Kiemė auga net 25 rūšys lietuviškų medžių ir kitų augalų. Puoselėjamas grožis neliko nepastebėtas – mokykla ne kartą buvo įvertinta kaip gražiausiai aplinką tvarkanti miesto įstaiga.

Atėję lankytojai turi galimybę

ne tik pasigrožėti išpuoselėta teritorija, o ir turiningai praleisti laiką bei pagilinti savo gamtines žinias lauko edukacinėse erdvėse, populiariuose vandens taupyme, atliekų rūšivimą, atsakingą elgesio gamtoje ir kt.

2018 m. Panevėžio gamtos mokyklos edukacinės erdvės gavo šalies švietimo ir mokslo ministrės Padėkos raštą ir buvo apdovanota Panevėžio miesto savivaldybės administracijos.

Panevėžio gamtos mokykloje yra įdomu visais metų laikais. Nuo sausio iki gruodžio čia galima pasisemti idėjų, kurias skatina ieškoti darnos su Gamta ir Istorija. Laikas, praleistas gamtinėje mokyklos aplinkoje, leidžia žmogui atsiriboti nuo miesto šurmulio, suteikia daug teigiamų emocijų bei turiningo poilsio akimirų.

